

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadástól kezdve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 .
 Kétfelétől kezdve:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Szombat napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszadátol
 vagy megválaszol nem vállalhat.

Hirdetések és hirdetéses
 kiadástól kezdve intézkedések.

Árnyék minden áron 3 fillér.

NAGYVÁRAD aug. 21.

Szőlősgazdák kongresszusa.

(K. O.) A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete augusztus 23-án tartja meg Nagyváradon országos értekezletét.

Az értekezlet legfontosabb eseménye kétségkívül az az állásfoglalás lesz, melyet a szőlősgazdák a boritaladó leszállítására irányuló mozgalommal szemben tanúsítani fognak.

Az ország bortermelői teljes határozottsággal követelik a boritaladó leszállítását, mert a boritaladó túl magas voltában látják akadályát a borfogyasztás fellendülésének. Holott kétségtelen, hogy a borfogyasztás fellendülése az egyetlen eszköz a szőlőgazdaság jövedelmezővé tételére.

A mostani drága borárak mellett a tömegfogyasztás igen csekély, mert a néprészokott a pálinka ivásra. A borfogyasztási adó leszállítása pedig azt eredményezné, hogy a bor olcsóbbodásával megnövekednék a fogyasztás, anélkül, hogy a szőlősgazdáknak kellene újabb engedményeket tenni, mely esetben bizonyára csődöt mondana az egész szőlőrekonstrukció.

Akik a helyzetet nem ismerik, azok a borárak csökkenését a túltermelésben keresik. Holott bizonyos, hogy nálunk túltermelésről szó sem lehet. *Keleti K.* statisztikája szerint ugyanis három évtized előtt megtermelt nálunk 12 $\frac{1}{2}$ —

13 $\frac{1}{2}$ millió hektoliter bor, míg tavaly a legjobb esetben is csak 3 millió hektoliter termelt meg. Ezt különben a szőlővel beültetett terület nagyságával is lehet bizonyítani. Ugyanis 1870-ben szőlővel be volt ültetve 658.500 hold, jelenleg pedig van 459.297 hold, vagyis közel 200 ezer holddal kevesebb, mint harmincz évvel ezelőtt. Tulprodukczióról tehát nem beszélhetünk.

A bor fogyasztása mégis csökken, mert a túl magas adó következtében a közönséget elszoktatták a borivástól. Helyette a pálinkaivást kedvezték oly adópolitikával, mely egyedül álló a művelt világon. Sehol oly magas a boritaladója, mint nálunk és sehol oly alacsony a pálinka adója, mint nálunk. A szeszadó pótlékkal együtt 100 korona 100 fok alkohol után. Németországban 108 korona, Olaszországban 136 korona, Oroszországban 210 korona, Franciaországban 220 korona és Angliában 468 korona.

Mikor Franciaországban 1900-ban a kitűnő bortermés következtében a bor ára oly rohamosan hanyatlott, hogy a szőlősgazdákat nagy katasztrófa fenyegette, a francia törvényhozás úgy segített a dolgon, hogy az állami boradót 1 $\frac{1}{2}$ frankra szállította le. Ez azt eredményezte, hogy a borfogyasztás óriási mód felemelkedett. A francia kormány inkább kockáztatta az államháztartás egyensúlyát, sem hogy tönkre tegye a szőlősgazdákat és azt a száz és százezer munkáscsaládot, melynek a szőlőművelés ad kenyeret. Nyilván Németország is így gondolkodik, mert el-

tekintve egy-két herczegségtől, a német birodalom területén boradót nem vetnek ki. Olaszország is annyit tesz a szőlősgazdák érdekében, hogy a bortermelők házi fogyasztása korlátlan mennyiségben adómentes s így megszabadítja a szőlősgazdákat legalább ettől a második teher-től, mely boldogulásukat megnehezíti.

Ezenkívül rontja a helyzetet az 1899. évi VI. t.-cz. azon intézkedése, hogy a városoknak jogukban áll 20%-ig terjedő adópótlékot a borra kivetni. Ami ismét csak azt eredményezi, hogy csökken a borfogyasztás és növekedik a pálinkaivás. Nálunk a borfogyasztás fejenként 5—12 liter, a szeszfogyasztás pedig 9—12 liter, holott az abszint hazájában, Franciaországban is csak 7—9 liter a szeszfogyasztás.

Teljesen jogosult tehát az a mozgalom, mely a borital adó eltörlését, vagy legalább is tetemes leszállítását sürgeti. A M. Sz. O. E. derék munkát végez, ha ezt a kérdést csak egy lépéssel is előbbre viszi. A szőlőműveléssel és annak prosperálásával annyi közgazdasági és szociális érdek van összefüggésben, hogy a kérdésnek méltányos megoldása elől ki nem térhetünk.

Az új vatikáni államtitkár.

Egy római távirat szerint hire jár, hogy X. Pius pápa *Satolli* bibornokot nevezte ki államtitkárává. *Satolli*, aki 1839-ben született s mint washingtoni apostoli delegátus nagy

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A herczeg.

(Aurélien Scholl emlékirata.)

Abban az időben — anno 1860—70 — a tőzsde körül tolongott, küzdött, gazdagodott és tönkrement az egész párizsi társaság. Mennyi szomorú és mennyi vidám napot jegyzett föl abból az évtizedből a krónikás! Olykor huszonegy óránként váltakozott a szalonok élete; aki tegnap még angol telivérjeivel futtatott, az ma gyalog ment végig a nagy boulevardon állást keresni régi barátainál; akinek pedig tegnap még tisztességes ebédre sem tellett, az a Café Richeben vendégelte ma új barátait 1820-as »Chateau-Marguean«-val...

Herczeg Constant de R. azok közé a szerencsétlenek közé tartozott, akiknek vagyonát még a dédapák verték el. A nagy néven kívül alig maradt rá néhány százezer frank. Nagy név és kicsiny vagyon: kettős szerencsétlenség, ha együtt jár.

Emlékeznek még önök a herczegre? Kabinetlak volt. Aki ránézett, nyomban felis-

merre benne az előkelő urat. Kiváló szabású sasorra, arisztokratikusan ritka haja, fáradt és átlátszó szeme: megannyi vonása a típusnak.

— Szegény, milyen előkelő! — mondta róla a szellemes Ruboirené egy alkalommal és ez a mondás rajta is maradt.

Hogy annak a néhány százezer franknak már elköltötte a legutolsó bankóját, az csak természetes, mert a herczegnek az volt az elve, hogy a nagy név kötelezettséggel jár.

— Akinek a neve olyan multat, egész történelmet fejez ki, mint az enyém, annak a jelennek szabad csak tőrdönie. A jelennek ragyogónak kell lennie; tündökölnie kell... Miért tanácsoljátok tehát folyton, hogy a jövőre gondoljak és takarékoskodjak?

Nagy mondás, ugy-e bár? Igazi herczegi. Szegény herczeg s neki mégis tul kellett élnie a jelenét: a vagyonát.

* * *

Vannak ennek a Párizsban egyes alakjai, akik az abszolút előkelőséget testesítik meg. Ahol ők megjelennek, azt a szalont előkelővé avatja az ő jelenlétük.

Herczeg Constant de R. ezek közé az alakok közé tartozott. Csak nagyon jó házakba jár; csak nagyon előkelőkkel érintkezett. S ezt mindenki tudta róla s ezért igyekezett mindenki a társaságába jutni.

Lám önök nem is sejtik, hogy a mi kedves herczegünk voltaképpen ebből az előkelőségéből élt. Mintán elhalmozták meghívásokkal, alig kellett az élete főtartásáról gondoskodnia. Sőt még jövedelmet is húzott abból. Hogy miként? arról egész mondanak el a St Germain negyedben.

* * *

Történt egyszer, hogy a herczeget fölkereste egy ur. Amolyan vörös kezű nagy lábú ur, akit az a bolond véletlen ért, hogy fél év alatt tíz millió frank vándorolt a zsebébe a tőzsde zsilipjein át, ahol mások elvették. Ezt az urat — bizony, nem tudom, hogy hívják — épen olyan típusnak tekinthetjük, mint a herczeg volt. Csakhogy annak épen az ellenkezője: a herczegnek csak az előkelősége volt meg, ennek az urnak pedig csak a pénze.

Szólt pediglen ez az ur a következőképen a herczeghez:

Leány- és Fiu-intézetekbe

előírás szerint szükséges fehérneműk a legjobban beszerezhetők

az *Olaszi Fő-utcán*. Női, férfi és gyermek kalapokban nagy raktár.

303

Czillér Imre nagy áruházában

az elismert jó minőségekben.

érdemeket szerzett az amerikai hitszakadás megakadályozásával, XIII. Leó pápának igen kedves ember volt. Tekintélye igen nagy a bi-bornoki kollégiumban.

A királyi kihallgatások.

Budapest, augusztus 21.

Mai nappal megindultak a legfelsőbb kihallgatások és sokáig, valószínűleg igen sokáig fognak elhúzódní. Az eddigi rendelkezések szerint a király e hó 29-én hagyja el Budapestet. Nagy optimizmus volna hinni, hogy ezalatt a hét alatt rendbe tudnánk jönni, éppen azért *Khuen-Héderváry* mint ideiglenes miniszterelnök még jó sokáig fogja Magyarországot kormányozni.

U Felsőge álláspontja, mint hirlik, Széll, Fejérváry és Khuen elbocsátása óta nem változott. A királynak nincsen szándéka újabb engedményeket adni, hanem ott megállani, ahová már Széll alatt eljutott. Régen volt és így olvasóink talán már nem is emlékeznek, hogy mik is ezek az engedmények? Nem egyebek, mint az ugynevezett *Szentiványi-féle pontozatok*, melyeknek lényeges része a katonai büntető törvénykönyv reformja, a zászló- és jelvénykérdés rendezése és a magyar tisztek hazahelyezése.

De még ezek is magyarázatra szorulnak. A büntető törvénykönyv reformja alatt az anyagi intézkedés reformja értendő és nem a magyar nyelv behozatala az eljárásba. A zászló- és jelvénykérdés pedig valami még ki nem forrt közösséget és nem a magyar zászlót és jelvényt jelenti. Ezeket az engedményeket is legfelsőbb helyen a véderő keretéhez kötik, vagyis ezek is csak akkor kaphatók, ha a nemzet előbb belemegy a kétéves szolgálattal és a kontingens felemelésével járó nagyobb terhekbe.

A meghívottak álláspontja.

A helyzetet megnehezíti, hogy a meghívottak között sincsen egyetértés, noha a 12 meghívott közül 11 ugyanegy párthoz tartozik. A király álláspontját csak egy ember osztja, aki

— Uram, mindenem van, ami az embert boldoggá teheti. Gyönyörű palotám van, lovaim, inasaim, parkom; azonkívül megszámlálatlan millióim a bankokban. Mégis boldogtalan vagyok. De ön segíthet rajtam.

— Hogyan? éni!

— Egyedül ön. Párizsban ez idő szerint nem ismerek előkelőbb embert, mint ön. E ötte nyitva minden ajtó s terítve minden palotaasztalánál az ön számára hely. Keze szorítását hajlongva fogadják a miniszterek. Ah, herceg ur, aki az ön barátja lehet, az irigylésre méltó!

— Nagyon bizelőd, amit ön nekem mond; de nem értem, hogy mi összefüggésben van mindez az ön vagyonával és boldogtalanságával.

— Azonnal megérti, uram. Az ön boldogtalanságom ebben az egyben összpontosul: nem tudok bejutni az előkelő társaságokba. De ha ön barátságába fogadna engem...

— Barátommá tegyem önt? ... én? ... megboldondult?

— Hallgasson meg, uram ... beszéljék meg ...

S megbeszéltek a dolgot és egy héttel később a St. Germain negyed egy üvegkapus palotájára előtt megállt egy fogat s kiszállt belőle két ur: a herceg és — a barátja.

Rövid idő múltán egész klientúrája támadt a hercegnek; kli ncurája, amely a barátság finanszírozásából állott.

ezen az alapon már egyszer vállalkozott a kabinetalakításra: gróf *Tisza* István.

Gróf *Tisza* n a is abban a nézetben van, hogy nem kell tovább menni és nem kell engedni, hanem még ex-lexes választások árán is le kell tiporni az ellenzékét. Széll Kálmán nézetéről semmi biztosat nem lehet tudni.

Gróf *Andrássy* Gyula nyíltan hirdeti, hogy ő az összes nemzeti követeléseket helyesli, de perhorreskálja a magyar vezényleti nyelvet. Meglehetősen egyforma nézetben van a többi kilencz. Még *Hieronymi* Károly is hamarosan megmondta a dolgot és a nemzeti irányhoz csatlakozott. A legközelebb áll egymáshoz a két legnagyobb antagonista: *Bánffy* és *Apponyi*: ők ketten mennek legmesszebb és a legradikálisabb irányban fogják informálni a koronát.

Gróf *Zichy* János egy nézetben van *Apponyi*-val, *Hódossy*-val és *Károlyi* Sándorral az engedmények tekintetében. A további okoskodás igen egyszerű: miután a kihallgatások során csak gróf *Tisza* István fog a legfelsőbb álláspont mellett nyilatkozni, ellenben tíz ember többé-kevésbé ellene, nem tehető fel, hogy ő Felsőge a kihallgatások első sorozatából merítene anyagot a helyzet megoldására.

Ha az információk a királyi akarattal egyeznének, hamar vége volna a válságnak; de így biztosra vehető, hogy a korona abban a hiszemben, hogy mások talán közelebb állanak az ő felfogásához, másokat is meg fog hallgatni és ha erre a legközelebbi nyolcz nap kevés lesz, a kabinetválság elhúzódhatik bizony hetekig. Arról nem is beszélünk, hogy a kabinetválság megszüntével az országos válság még korántsem ért véget. Arra az esetre, ha a válság a nagy hadgyakorlatok kezdetéig nem ér véget, csak a hadgyakorlatok befejezte után fog, úgy ahogy, megoldatni.

Apponyi és az ellenzék.

Gróf *Apponyi* Albert az, aki a meghívottak közül legme szebb akar menni, olyannyira, hogy azzal gyaasitják, hogy ő csak azért megy el legszélsőbb határig, — mely azonban még korántsem az ellenzék álláspontja — mert nem akarja a kabinetalakításra való megbízatást vállalni és el akarja kerülni, hogy ez neki felajánltassék.

Apponyi volt különben az, aki szerette volna, ha a korona meghallgatja a közjogi ellenzék vezetőit is. Miután ez az óhaja nem teljesült, elhatározta, hogy ő egészen nyíltan fel fogja tárni a korona előtt az ellenzéki álláspontot is. Ebből az elhatározásból kifolyólag tegnap a Házban több ellenzéki politikussal konferált, előzetesen még *Wekerle* Sándorral volt hosszabb értekezése és azután sorban fogadta *Kossuth* Ferenczet, *Polonyi* Gézát, *Eötvös* Karolyt, *Szederkényi* Náudort és *Holló* Lajost.

Ezeknek az értekezéseknek nem volt semmiféle kapacitáló célja: *Apponyi* tisztán információt keresett, hogy milyen alapon képzelik az ellenzékiek a kibontakozást, hogy erről is beszámolhasson a koronának. Ez lesz az első eset, hogy a Ház elnöke nemcsak a saját, hanem az ellenzék nézeteit is fogja tolmácsolni a király előtt.

Az első kihallgatások.

Az általános, nagy érdeklődés természetesen a legfelsőbb kihallgatások felé fordul. A közönség annyira érdeklődik a kihallgatások iránt, hogy ellepi a vár udvarát és a Szent György-teret és ott várja, hogy kik járnak ki és be az udvarnál. A várakozókhoz csatlakoznak számosan, akik a Zsigmond-kápolnában kitett Szent Jobbot tekintik meg, úgy hogy csinos kis tolongás van a várak környékén.

Természetes, hogy a külsőségekből nem lehet a lényegre semmi következtetést vonni, valamint az sem valószínű, hogy a meghallgatott politiku-ok a várakozó riporter-gárdának elmondanák, hogy mit beszéltek a királylyal; de azért nem érdektelen a külsőségek regisztrálása és a meghallgatások sorrendjének közlése sem.

Elsőnek tegnap délelőtt tíz órakor gróf *Zichy* Jenő v. b. t. t. járt a várakban és ott

fél óráig időzött. Gróf *Zichy* Jenő nem járt a királynál, hanem *Zichy* Lidia udvarhölgyénél volt látogatóban.

Félhivatalos jelentés szerint ő Felsőge tegnap gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta, mely majdnem egy óra hosszat tartott. A miniszterelnök ma ismét meg fog jelenni ő felségénél kihallgatáson.

A parlamenti notabilitások sorából, kiknek nézetét ő Felsőge meghallgatni kívánja, ma kihallgatásra hivatalosak: Gróf *Csáky* Albin a főrendiház elnöke, gróf *Apponyi* Albert a képviselőház elnöke, gróf *Károlyi* Sándor és gróf *Andrássy* Gyula.

Gróf *Csáky* Albint ő Felsőge délelőtt 11 órakor fogadja. Ez után a kihallgatás után következik a király reggelije. Gróf *Apponyi* Albert házelnököt a főudvarmesteri hivatal déli egy órára hívta meg.

Gróf *Tisza* István a mai délelőtt folyamán két óra hosszat értekezett gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnökkel.

A meghívottakon kívül *Sélley* Sándor miniszteri tanácsos járt a várakban a főudvarmesteri hivatalban *Paar* gróf főhadsegédnél. *Sélley* mint országos rendőrőrnök járt el azok miatt az intézkedések miatt, melyeket a király legközelebbi utazásai során kell megtenni.

A 12 órai dejeuner teljesen házilag folyt le; ahhoz senki sem volt hivatalos.

Szegény elnyomott tótok!

Erdekes kis német röpiratot kaptunk a tegnapi postával. Címe: *Die Unterdrückung der Slovaken durch die Magyaren*. Hetvenhat oldal lévén, bár bolondgombának ígérkezett, azért átfutottuk. S olvastunk annyi zöldséget, a meenyi még egy jámbor tót koponyától is sok. Annyi szemem szedett rágalom van ebben a füzetben, hogy még az átolvasásához is türelem kell. Hát még az elhívéséhez.

Nem is foglalkoznánk a röpirattal bővebben, ha egy körülmény nem hívná fel rá jobban a figyelmet. S ez az, hogy a füzet német, francia, angol, orosz és cseh nyelven jelenvéu meg, világszerte szétszórják s vele együtt a magyar elnyomásról szóló hazug meséket is. A magyar kormánynak van rendelkezési alapja; de azért még soha sem hallottunk róla, hogy a rendelkezési alaphoz efféle hazug rágalmak megczófolására hasonló agilitással terjesztett füzeteket adtak volna ki.

Izeliöl adjuk alább a füzetnek egy részét, melynek minden dühöngése egy-egy ékes dicséret a magyar püspöki karra, köztük Nagyvárad új püspökére, *Szmrecsányi* Pálra.

»Bende Imre nyitrai (a tót fejedelmek egykori székhelyén) püspök nemrég 50 éves papi jubileumát ünnepelte s a F. M. K. E. is üdvözlő iratot küldött neki, melyre a késő vénétségéig fanatikus sovíniszta Bende így válaszolt: »Az általános művelődés munkájához valamivel mindenki hozzájárulhat. Az egyház ebben előljár; például szolgálhat Trencsén, hol a gyermekek már »Dicsértessék a Jézus Krisztus«-sal köszönnek. Csakhogy az egyház nem tehet mindent; ám a hol valamit tehet, megteszi mindig és mindenütt.«

Szmrecsányi Pál szepesi püspököt bérmutjában egy tót faluban tóttal üdvözölte egy iskolás leányka. A püspök lehordta a tanítót s kifejezte reményét, hogy máskor csak magyar fogadtatásban fog részastulni. Ugyanő 1900 őszén valamennyi plébánosához körrendeletet

intézet, melyben a lelkészeknek szigorúan meg-hagyja, kutassanak utána, kiadtak-e a tót haza-
fiak (!) bizonyos emlékiratot, gyűjtöttek-e rá
alkíráásokat, ha igen, kik és milyen sikerrel?

A magyar sajtó megdicsérte a püspök
»hazafiságát«, megirigyelte hát példáját szom-
szédj, *Ivánkovics* rosnói püspök, szerb re-
negát, a ki körlevelében az Amerikába irányuló
kivándorlás okát abban találja, hogy a nép —
nem tud magyarul. Felhívta tehát papjait, has-
sanak oda, hogy ezt a nyelvet minél behatób-
ban tanulják.

Kérlelhetlen magyarizátor a kassai püspök,
Bubics Zsigmond is, aki papjait arra kényszeri-
tí, hogy magyarul prédikáljanak és imádkoz-
zanak, a tót éneket a templomokból számtani s
hasonló sovinizmus-al magyarosítja az isko-
lákat is.

Nemkülönben a legfőbb köztük, *Vaszary*
esztergomi primás is. Ez 1902 nyarán átiratot
intézet Esztergom megyéhez, melyben tudtul
adja, hogy az egyházmegyei tanfelügyelőknek a
magyar nyelv beható tanításának keresztülvite-
lét szigorúan meghagyta. Ha e nyelv ismerete
eléggé elterjedt, akkor arról is fog gondoskodni,
hogy mindenütt csak magyarul prédikáljanak.
Ez aztán apostoli! Menjetek és tanítsatok min-
den nemzeteket...

A minők a püspökök, olyanok a papnö-
vendékek is: *tisztán magyarok*. Elmondhatjuk:
*Magyarország a törvénytelenség, az önkény
házaja.*

Ez a néhány sor a legszebb dicséret a
magyar katolikus papságra, élén a püspöki
karral. Orvendünk, hogy a »dicséretből« orosz-
lánrészt jut Nagyvárad új püspökének. Hazafinak
nem juthat szebb dicséret, mint a hazaárulók
rágalmazó szidalmai.

Hasonló mértékben magyarosítanak a
zárdai intézetek s a számos zárdai leányiskola;
a tanító apácák hirhettek — mondja ez a
fórmedvény — fanatizmusokról s a tót leány-
kák iránti gőgjükről. Az apácák hazafias mű-
ködésére nagy dicséret a hazaárulók e ki-
rohanása.

Szent István ünnepe.

Nagyváradon.

Méltó fényvel ünnepelte meg Nagyvárad
közönsége első koronás királyunk, Szent Ist-
ván emlékét. Emelte az ünnep fényét a tör-
vényes munkaszünet is. A középületeken s szá-
mos magánházon nemzeti lobogók lengtek.

A borús idő ellenére óriási közönség gyűlt
össze a székesegyházban ünnepi szent misére,
melyet *Széchenyi* Jenő kanonok tartott se-
gédlettel s *Palotay* László pápai prelátus, a
jeles egyházi szónok tartott a legendás szent
király erényeit magasztaló hatalmas, hazafias
egyházi szent beszédet. A káptalan tagjai
mindannyian Cappa maiorban jelentek meg.

A hajó első padsoraiban az előkelőségek
foglaltak helyet, igen sokan festői díszmagyar-
ban. Ott voltak: dr. Beüthy László főispán,
Mangra Vazul g. kel. püspöki helynök, Med-
vigy Mihály táblai tanácselnök, dr. Bozóky
Alajos jogakad. igazgató, Keszthelyi Zoltán
megyei, Bordé Ferencz városi főjegyző, Dar-
vassy Lajos, Lukács Ödön tanácsosok, Schöpflin
Agost postaigazgató, Novotny Alfonz főgimn.
igazgató, dr. Molnár Imre jogtanár, Dús László
városi főügyész, dr. Nagy Géza kir. ügyész, dr.
Wallner Ödön megyei főügyész, dr. Móró Pál
cz. táblabíró, Géczy Lajos stb.

A helyőrség tisztikarából is igen sokan

voltak jelen Békéssy ezredes, Nagy Gyula, Lu-
kács s Lausch alezredek vezetése mellett.

Budapesten.

Különös fényvel tülte meg a nagy szent
király emlékét a főváros, hova mintegy száz-
ezer főnyi tömeg zarándokolt Budapestre, ahol
a szent Jobbot őriző templom külön hajlékot
ad a nemzeti felbuzdulásnak. Különös fényt
kölcsonzött az idei Szent István-napi ünne-
pnek a legelső magyar ember, a király Ő Fel-
sége jelenléte, ki eljött együtt érezni, s ünne-
pelni az első magyar koronás királyt.

A budapesti ünnepegről következő tudó-
sításunk szól:

A különben csöndes várba korá reggel
megindult a népvándorlás. Különösen óriási
tömeg verődött össze a Szent Háromság-terén,
a Mátyás-templom előtt.

Az egyházi ünnep reggel 1/7 órakor kezdődött
a várkapolnában, a hol a Szent Jobb szemlére
volt kitéve. Itt *Kohl* Medárd dr. püspök vé-
gezte a szokásos könyörgéseket. Azután meg-
indult 7 órakor méltóságteljesen a legnagyobb
rendben a körmenet. A menet élén haladtak a
kath. körök, legényegyesületek, szerzetes isko-
lák növendékei s a Mária Congregációk tagjai
zászlóval. A leányok fehérben, koszorúval. A
papság és a szerzetesek előtt a keresztet s a
Mátyás-templombeli zászlókat vitték. Aztán
következett a 44. gyalogezred zenekara és egy
diszszázad, majd a papságtól és koronaőrök-
től körülveve a szent Jobb, melyet négy szer-
zetes vitt a vállán.

A Szent Jobb után következtek az előkelő-
ségek. Ott voltak a kormány tagjai *Khuen-
Héderváry* miniszterelnökkel, a két ház el-
nökei: *Csáky* Albin és *Apponyi* Albert grófok,
Wekerle Sándor, *Zichy* grófok, *Szapáry* Pál
gróf, mindannyian ragyogó díszmagyarban. A
menet 1/8-kor ért harangok zugása közben a
Mátyás-templomba. Nyolcz óra után érkezett az
udvar. Elsőnek *József Agost* főherceg jött
féslegével, *Augusztá* főgnövel. Egynegyed
9 után érkezett meg fényes kíséretével Ő Fel-
sége, lovassági tábornoki díszruhában, kit dör-
gösszerű éljenkiáltások fogadtak mindenütt ut-
jában. A templomban már javában folyt az
istentisztelet, mikor Ő Felsége megérkezett.
Mikor felséges alakja a templom bejáratánál
feltűnt, a templomi kar a magyar királyi
hymnusra zendített rá s *Vaszary* Kolos her-
cegeprimás papjaival eléje ment. Ő Felsége az
oratóriumban foglalt helyet.

A Mátyás-templom csak úgy tündökölt a
káprázatos fényben, pompában. A főoltárt ha-
talmatlanul s más ritka örökzöldek díszít-
tették, az egész templom pazarul volt kivilá-
gítva. Alabárdos koronaőrök, Mátyás-korabeli
szabásu piros díszruhájukban s darutollas érc-
sisakkal fejükön állottak díszőrséget.

A mikor a menet megérkezett a tem-
plomba, az előkelőségek elfoglalták helyeiket, a
hercegeprimás is helyet foglalt trónusán, meg-
kezdődött az ünnepi istentisztelet, melyet dr.
Mihályfi Akos, a ciszterciata-rend budapesti
tanárképző-intézetének lelkiigazgatója mondott.
A hazafias hevületű és vallásos szárnyalású
beszédben a kiváló szónok többek közt fej-
tegette a magyar nemzet történelmi hiva-
tását.

Ezt a megkapó részt a következőkben kö-
zöljük:

Mi volt az isteni Gondviselés terve a ma-
gyarral, mikor ez a hármás bérczről s négy
folyótól határolt Pannóniát elfoglalta s hazá-
jává tette?

A történelem folyamán világosan megmu-
tatja. Pannónia volt folyóival és rónaságaival
a természetes összekötő vonal Kelet és Nyugat
között. Itt egy oly népek kellett megerősödni,
amely föl tudja tartóztatni Batu khán csordáit
és Szolimán hadait egyaránt, melyek veszélyez-
tették Nyugat kereszténységét. Ez az ország
természetes fekvésénél fogva védőbástyája Nyu-
gatnak; ezt oly nemzetnek kellett elfoglalnia,
amely elég erős és hivatott a keresztény kul-
tura és civilizáció megvédésére a tatár és
török ellen. Erre a föladata választotta ki és
nevelte az isteni Gondviselés a multban a ma-
gyar népet. Es fölruházta azokkal a sajátos
tulajdonságokkal, amelyek alkalmassá tették,
hogy előőrse legyen a kereszténységnek. Szi-
vébe oltotta ennek a földnek, melyet a ma-
gyar hazájává tett, rajongó szeretetét. Soha
költő egy egész nemzet lelkületét, szívverését
találóbban nem fejezte ki, mint Vörösmarty a
magyarét:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Aldjon vagy verjen sors keze,
Itt élnek s halnod kell.

A madár a fészket, az anya a gyerme-
két, a férfi hitvesét nem szeretheti jobban,
mint a magyar szerette mindig hazáját.

Mióta konszolidált királyság lett, hódítá-
sok után nem áhitozott soha, de a magas
bérczektől s folyóktól határolt hazájából sem
engedett soha. Jöhetett az ellenség, pusztít-
hatta városait, földelháta falvait, leölthette
harcosait, fogságra hurcolhatta rablánczon
gyermekét, — az történt itt is, amit Tertullian
mond az ő keresztényekről, hogy a vértanuk
véréből fakadt a keresztények serege; a ma-
gyar újra és újra föléledt, minden csapás után
számban, erőben hatalmasabban támadt életre.
Más nép annyi támadás, zaklatás, pusztítás és
rombolás után vándorbotot fogott volna, hogy
új hazát keressen magának, amint ezt a nép-
vándorlás története is mutatja; a magyart
ide ehhez a földhöz lánczolta Isten gond-
viselése a hazaszeretet minden áldozatra kész
erejével.

A föld azonban a hazának csak teste, a
lélek, mely ennek életet ad, a nemzet alkot-
mánya. Es a magyar nép rajongó hazaszerete-
tete amint földjét, úgy karolta át mindig al-
kotmányát is, amely valóban gondviselészertü-
leg nyerte szent Istvántól szervezetét, amely-
ben oly csodálatos merészséggel, de egyszer-
mind oly csodálatos erővel egyesül a király
tekintélye a nemzet szabadságával, és anely
alkotmány hivatva volt egyrésztől megőrizni a
nemzet függetlenségét, másrészt a király tekin-
télyével összeforrasztani a nemzet minden
erejét, minden hatalmát. Es épp azért, mert a
magyar oly rajongással szerette mindig hazá-
ját, vált második természetévé a hűség ki-
rályához és alkotmányos szabadságának sze-
retete.

Az ily tulajdonságokban nevelt népet át-
járta az evangélium kovásza egészen, aminek
örök tanúi őseink buzzalma és az egész világ
által megbámulat erkölcsi tisztasága.*

De az isteni Gondviselés tovább ment,
szent István áldott Jobbja által a keresztény-
séget összeforrasztotta a magyar alkotmány-
nyal. Szent István a koronát a kereszténység
fejéről kérte; a koronán, a magyar alkotmány
pecsétjén, kereszt ragyog; a kereszténység sar-
kalatos parancsait Szent István és utódai a
magyar törvénykönyvbe iktatták; a nemzet
alkotmányát a király vallásos esküje védi, —
egyszóval amint a király személyné, úgy a
nemzet alkotmányának és törvényeinek a
kereszténység kölcsonzött magasabb erőt és
tekintélyt.

Es ez az erő, ez a tekintély volt az, mely
a magyar királyságot annyi századon át annyi
veszély, küzdelem és ellenség között sértet-
lenül megővta és épségben föntartotta. Mig
körülötte impériumok bomlottak szét, király-
ságok támadtak és szűntek meg, császári ko-
ronák kerültek régiség gyanánt muzeumokba:
Szent István koronája ma is a magyar nemzet
szent palládiuma.

* V. ö. Békefi Remig dr. Vallásos és erkölcs
élet Magyarországon az Arpád-házi király k korában
(Katholikus Szemle. X. kötet. 1896.)

A mély áhitatot keltő egyházi beszéd után kezdetét vette a nagymise, melyen **Vaszary Kolos** hercegprímás pontifikált. Misa alatt a katonaság többször disztüzet adott.

Negyediz után a szentmise véget ért s a király kíséretével s a főurakkal udvari fogatokon a szent István várkapornához hajtatott, hol bevárta a visszatérő körmenetet. A kápolnában Te Deumot énekelt a papság s ezzel a szertartás véget ért.

Bécsben.

Bécsben a kapuczinusok templomában Szent István napja alkalmából ezuttal is ünnepi istentisztelet volt, melyen **Dedek Lajos** udvari káplán magyar nyelvű szónoklatot tartott s a szent misén **Fischer-Golbrie** Agost prelatus celebrált. Szónoklat előtt a magyar énekkar a Veni creator-t adta elő. Az ünnepélyes istentiszteleten jelen voltak: **Pitreich** lovag közös hadügyminiszter, báró **Burian** közös pénzügyminiszter, báró **Spaun** tengernagy, tengerészeti parancsnok, a magyar testőrség valamennyi tagja, a király személye körüli miniszterium tisztviselői, er. **Csáky** min. titkár vezetése alatt teljes számban, továbbá a Bécsben időző arisztokraták magyar diszben, valamint a bécsi magyar egyesület vezetősége.

Nagy sztrájk Mező-Telegden.

— A fősztolgabíró nyílt rendelete. —

Említettük, hogy Mező Telegden a Bihar-Szilágyi olajgyár és a többi gyárak munkásai kimondották a sztrájkot s most szünetel a gyárakban a munka.

A szegény munkásokat idegen szociálista agitátorok bujtogatták fel.

A gyárak igazgatóságai semmiféle engedelményt nem akarnak tenni, sőt el vannak tökévelve, hogy ha hétfőn nem állanak munkába, helyettük idegen munkásokat alkalmaznak.

Nagy Márton fősztolgabíró vette kezébe az egyenetlenkedés ügyét.

A békéltetés nem sikerült.

Tegnap nyílt rendeletet ragasztatott ki Mező-Telegden és a környéken.

A falragaszból közöljük a rendelkező részt, a következőkben:

Hatósági közegek kövessenek el mindent, hogy a közbéke, a személy és vagyonszükség, lehetőleg fegyverhasználat nélkül, fenntartassék.

A gyári munkások ugynevezett »Sztrájk-tanyája« a legéberebb hatósági felügyelet alá veendő, és miután az ott tartózkodás kizárólag a mező-telegdi gyárak bérharczba lépett munkásai részére engedélyeztetett, onnét minden idegen elem, ha kell karhatalom igénybevételével is eltávolítandó.

A félrevezetett gyári munkások felvilágosítandók egyrészt arról, hogy a gyár megtud élni a telegvidéki munkások nélkül, de ez a szegény vidék népe beláthatlan időkre megcsinyli, ha a gyárak e kényszerhelyzetből kifolyólag idegen vidéki munkásokat alkalmaznak; másrészt pedig arról is, hogy azok a félig-meddig intelligens emberek, kiket a szegényebb gyári munkások apostolainak tartanak, közönséges szédelőgök, kik üzletszerűen foglalkoznak azzal, hogy a náluknál korlátotabb, gyengébb felfogású embereket ravasz fondorlattal behálózják s a tudatlanságukat a saját céljaikra aknázzák ki.

Vértű a legszélesebb mérvben közhírré teendő Mező-Telegden s a gyári munkások által lakott szomszédos községekben, hogy 1903. augusztus hó 24-én, hétfőn reggeli 6 órakor a mezőtelegdi gyártelep kapui meg fognak nyitni a bérharczba lépett összes gyári munkások előtt, a mikor is személyválogatás nélkül visszafogadtatik, az előbbi fizetési feltételek mellett minden jelentkező a munkába s 6 hónapon belül, a bérharczban résztvevők, a sztrájk miatt, a gyárvezetőség által elbocsáthatók nem lesznek.

Ezen határidőn túl fentartja magának a gyárvezetőség a munkába visszafogadás feletti határozati jogát.

Köztudomásra hozatik egyidejűleg, hogy a gyármunkásokhoz intézett ezen nyílt felhívás sikertelensége esetén, 1903. évi augusztus 31-én, hétfőn reggeli 6 órakor idegen munkások lépnek munkába a gyártelepen.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velenze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.03
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	11.34

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Személyi hír.** **Stauber** József, a nagyvárad m. kir. állami főreáliskola igazgatója szabadságáról hazaérkezett.

* **Klobucsár** adlátus kitüntetése. Ő Felsőge **Klobucsár** Vilmos altábornagynak, József főherceg honvédségi parancsnok adlátusának kiváló szolgálatai elismerésül a 2. osztályú vas-koronarendet díjmentesen adományozta.

* **A Pecze szabályozása.** A Pecze- és Adunapatak szabályozásának kérdése már évek óta kísért. Mivel a szabályozás Nagyvárad területén kívül, Biharvármegye területére is kiterjed, nagyon meglasztja az eljárást s a vármegye közigazgatásának is lesz beleszólása. Biharvármegye alispáni hivatala értesítette Nagyvárad város tanácsát, hogy a Pecze- és Adunapatak szabályozására vonatkozó iratok a kulturmérnöki hivattól visszaérkeztek a vármegyehez s a megyei közigazgatási bizottság szeptember hóban veszi tárgyalás alá.

* **Báró Büffy Nagyváradon.** Az Orsz. Protestáns Irodalmi Társaság szeptember hóban Nagyváradon tartja évi nagygyűlést. Ez alkalomra a ref. egyház vezérémberei Nagyváradra jönnek. Mint híresztelik, báró **Bánffy** Dezső a gyűlésre szintén eljön Nagyváradra.

* **Veszedelemes gázmérgezés.** Majdnem végzetes szerencsétlenség színhelye volt tegnap éjjel **Rimler** Károly polgármester kert-utcai lakása. Testvére: **Rimler** Gyula szőlészeti és borászati felügyelő tegnapelőtt Nagyváradra érkezett látogatás céljából. Csütörtökön este későn tértek nyugodni. Pénteken reggel **Rimler** Károly polgármester a mellékszobából átszólt testvéréhez, de nem kapott választ. Többszöri kísérlet után átment testvéréhez. Amint benyitott hozzá, azonnal érezte az erős gázzagot. Testvérét: **Rimler** Gyulát az ágy előtt összeesve találta. Azonnal átvitte az eszméletlenül fekvő, alélt férfit a másik szobába, majd szabad levegőre, az ablakot pedig kinyitották, hogy friss levegőt bocsássanak a szobába. A vizsgálat során megállapították, hogy gáz-

kiömlés történt s ez okozta a gázmérgezést. **Dr. Mayer** László orvos vette gyógykezelés alá a beteget, aki csak pár óra múlva tért eszméltre. Az orvosok véleménye szerint, ha egy negyedórával később veszi észre a polgármester a veszedelemet, menthetlenül halálát okozza a mérges gázbelegzés az életerős embernek.

* **Eljegyzés.** Nyilasy Károly debreczeni kereskedelmi iskolai tanár, aki évek óta a nagyvárad felső kereskedelmi iskolában működött, a napokban tartotta eljegyzését bájos arájával: **Heller** Éva kisasszonnyal, Vinyest arad-megyei községben.

* **Járásparancsnokok a csendőrségnél.** Említettük már, hogy a csendőrségnél járási parancsnokságokat létesítettek s parancsnokokul őrmestereket neveztek ki. Mint értesülünk, Biharvármegyében 16 járásőrmestert neveztek ki; ezek közül a szalárdi, székelyhídi, margitai és érmihályfalvai járásokban a zilahi szárnyparancsnokság nevezte ki a járásőrmestereket.

* **Uj református egyházkerület.** Már évekkel ezelőtt megindult mozgalom nyer betetőzést a békésházi ev. ref. egyházmegye őszi közgyűlésén, a délvidéki egyházkerület felállításának indítványával. Ez indítvány a **bihari** és **nagyszalontai** egyházmegyéket érdeklő első sorban, mert a tiszántúli kerületből ezek kiszakításával alakítanak **Szeged** központtal az új délvidéki egyházkerületet. Alkalmasabbat nem is találhatunk volna, mint a legnagyobb vidéki magyar metropolist, hol a százezernyi katolikus lakosság mellett alig van ezernyi bevándorolt ev. r.f. vallású lakos.

* **A búrok új hazája.** A szerencsétlen dél-afrikai háború földönfutóvá tett egy népet, melynek rövid története véresebb sok nagy nemzeténél. Amikor az angolok birtokukba vették a búrok földjét, ezeknek sok ezre kivándorolt más világtájra, új hazát keresni. Egy részük az Egyesült-Államokba mentek, más részük Ausztrália független s részben gazdátlan síkjain vetették fel sátorvárosukat. A búrok zöme azonban Közép-Amerikába vándoroltak ki s mint Mexikóból írják, a Carragal folyó tájékán telepedtek meg. Sok ezren gyűltek ott össze a hontalanok s miután engedélyt nyertek a mexikói kormánytól, nagy területeket vásárolnak össze, hogy ott éljenek. Az új haza nagyban vonzza a másfelé szakadt búrokat s most ezek is ezrivel odasietnek, hogy testvéreikkel találkozzanak. Az eddig vásárolt területek már szűkeknek is bizonyultak, úgy hogy további 100.000 hold föld megvásárlása miatt alkudoznak a farmerekkel. Az alkut félig-meddig már meg is kötötték. Az új búrföld klímája igen forró s így a délafrikai hontalanok ugyanolyan életet fognak ott folytathatni, mint régi birtokaikon. Ez az új Buria voltaképpen két kolóniából áll. Az egyik Chibuhua vidékein fekszik, a másik Tamaulipas államban. Az a rokonszeny, amelylyel mindenütt fogadták őket, nagy vigasztalás a szerencsétlen hazátlanoknak, akik remélik, hogy felvirrad még számukra is jobb idő.

* **Rajta vesztett.** **Illés** Andrásné Hattyu-utca 97. sz. a. lakos tegnap reggel **Tóth** Imre csavargó nap-zámosnak egy nagy doboz ruhát adott át, azon megbizatással, hogy a küldemény a vasúton levő postánál adassék fel. **Tóth** Imre azután egyet gondolt és a ruhát kivitte a Nagypiacz-térre, ahol 3 koronáért eladta. A vásárba azonban beleszólt a nagypiacz-téri rendőr is, aki **Tóth** Imrét a ruhadozóval egyetemben a rendőrség elé kísérte. Így azután a káros ruhákat visszakapta.

* **Betörés.** **Spitzer** Sámuel Zöldfa-utca 35. sz. a. levő söraktárába csütörtökön virradó éjszaka valaki betört. A nagypiacz-téri boltajtó lakatja leverése után az eddig ismeretlen tettes

100 drb 5-ös kubát, 200 drb rövid szivart, fél doboz britanica szivart, 40 trabucot, 200 hölgy cigarettát, egy dobozban 8 koronányi 1 fillérest, 1 dobozban 12 koronányi 2 fillérest és három koronára tehető nikkell pénz el-emelt. Erdekes, hogy a szivaros állvány alsó részében levő 80 koronára rugó apró pénzhez nem nyult. A betörő egy sárga réz álkulcsot és egy vésőt hagyott hátra. Nyomozás folyamatban.

* **Automobilon az északi sarkig.** Mint-hogy Kolumbus óta minden felfedezhető felfedeztettek, már nincs más hátra mint az északi sark. Ezt megismerni ambicionálja a mai kutató. Sok vér fagyott meg már a jégmezőkön, ez azonban nem hátráltatja a vakmerőket, akik odaigyekeznek. Hajóval nem sikerül az északi sarkot megközelíteni, léghajón sem! Egy bostoni ur most az automobil akarla közlekedési eszköznek felhasználni. A táviró jelenti, hogy egy Glidden nevű gentleman a feleségével együtt elindult automobilon az északi sark felé. Egyéb hírt nem közöl a táviró, de ez a pár szó is elég jellemző az amerikai vakmerőségére.

* **A lengyelek Budapesten.** Szent István napját a lengyel vendégek az eleintén mutatkozó esős idő dacára is kellemesen töltötték el. Már a kora reggeli órákban hosszú csoportokban gyalog vonultak fel a várba, ahol Rudnay főkapitány előzékenységből részükre a körmenethez a Mátyás-templom közvetlen közelében külön helyet tartottak fenn. Azután külön hajón az Arany János utcái kikötőhöz mentek, ahonnan az országház, a kuria és a lipótvárosi bazilika megtekintésére indultak. A képviselőházban Csávossy háznagy intézkedésére Farkas főterembiztos fogadta a lengyeleket, akik nem győztek a parlament pazar berendezése és az épület szépségei felett eléggé kifejezést adni. A képviselőház tiszti karának köszönetet mondva, nagyobb körsétára indultak a városban és délben az Andrásy-úton keresztül a Royal-szállóba mentek ebédre, az egyik nagyteremben Varga Ferencz tanár a munkácsi, Sipos Károly kereskedő a kassai küldöttség élén már várta a lengyeleket. Az ebéd lelkes hangulatban folyt le és pohárköszöntőkben sem volt hiány. Nincs még veszte Lengyelország és viszontlátásra a tettek mezején felkiáltással köszönték meg a lengyelek a kitüntetés, melyre az egész vendégsereg állva elénekelt a lengyel himnuszt. Ebéd után a földalatti villamossal az állatkertbe mentek a vendégek, a hol Keffka igazgató kalauzolta őket. Onnan a közlekedési muzeumot tekintették meg, a mely a lengyeleket kiválóan érdekelte, miután nagyrészt vasuti tisztviselők. A muzeumban Novelly államvasuti főfelügyelő rendelkezésre, akik ügyes előadással a lengyel vasutasokat a muzeum hosszas tanulmányozására bírtak. Elmaradt a kereskedelmi muzeum megtekintése, miután késő este lett, míg a közlekedési csarnokkal végeztek. Este a lengyel zenekar és egy jó magyar cigányzenekar hangjai mellett vacsoráztak a volt Belle-vue-vendéglőben, ahol jó magyaros ételekkel kedveskedtek nekik.

* **Merénylet egy községi előjáróság ellen.** Súlyos község lakosait egy gonosz merénylet tartja izgalomban kedd este óta, amikor ugyanis gyilkos merényletet követtek el a községi előjáróság tagjai ellen. Az eset részletei a következők: Két hónappal ezelőtt községi előjárósági választás volt a községben. Ennél a választásnál a régi előjárók kibuktak és helyükbe új előjárók lettek választva, élőkön Szügyi Domokos bíróval. A nagy küzdelem között lefolyt választást annak idején megfelebbezték s ezelőtt egy héttel érkezett meg az alispáni rendelet, mely a megöltént vá-

lasztást jóváhagyta. Ennek az öröme az új bíró kedden este, s mikor névnapja is volt, vacsorát adott a saját házában, hova az összes előjárósági tagok hivatalosak voltak. Az udvaron volt terítve a vendégeknek, hol huszonkét ember ült együtt. Vacsora közben a kert felől egyszerre két lövés dördült el. A kilőtt ólomdarabok nyolcz embert sebesítettek meg, köztük a házigazdát a bírót, továbbá Harsányi Ignác jegyzőt, Vass Bálint, Kapás István, Gondos József, Méhes Imre esküdteket, Tóth Mihály és Mihályi József odaváló lakosokat. A legsúlyosabban Vass Bálint és Kapás István esküdtek sérültek meg. Mindketőt a hátán érte a lövés és a lövedék behatolt a testbe. Allapotuk oly súlyos, hogy aligha maradnak életben. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a vizsgálatot nyomában megejtette s több gyanús egyént letartóztattak, de hgy a valódi tettesek köztük vannak-e, az bizonytalan. Mindinkább bizonyosnak csak az látszik, hogy a merényletet felbérelt emberek követték el és az ellenpártiak által lettek felbérelve. Az esetet bejelentették az ügyészségnek. A nyomozást folytatják.

* **Névváltoztatás.** Singer Dávid nagyváradi lakos vezetéknevét »Hajdu«-ra változtatta.

* **Találtak egy Mártonffy Zoltán névre szóló bizonyítványt, egy nagy és egy kis kulesot lánczon, 3 kis kulesot madzagon, egy bőr pénzerszényt néhány fillérrel, két zálogjegyet és egy rongyos tárczát néhány téglabárczával; mindezek átvehetők Mendelényi Béla fogalmazónál a rendőrségen.**

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyváradi Műszaki Villamos Vállalattól** (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a **legalaposabban és teljesen díjmentesen** állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk **Fülöp István** jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen újonnan restauráltatta, a szobákat pedig tetemesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyosságot adjon üzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 134.

x Felhívjuk olvasóink becses figyelmét **Kecskeméty István** (Lukács György-utca sarok), jóhírnévnek örvendő vendéglőjére, mely jó konyhájaért, és tisztán kezelt italaiért és előzékeny, pontos kiszolgálásáért minden tekintetben elismerést érdemel.

x **Értesítés.** Tekintve, hogy a szülőknek mily óriási kiadásai vannak a gyermekeknek az iskolai évre szükséges fehérneműk és színes ruhák beszerzésével, így tehát, ha jó árú akarnak olcsón beszerezni, forduljanak az „**Amerikai Áruházhoz**”, hol ők is, mint legjobb ismerősök meg-**petve** fogják tapasztalni, hogy mindent a legjobban lehet beszerezni valóban olcsó árért. 260.

Igazságszolgáltatás.

Elgázolt gyermek.

Könnyelmű meggondolatlansággal egy gyermek nyomorékságának lett okozója Csoré Mihály körösszegi csordás bojtár. Egyik júliusi estén, a mint az üsző csordát hajtotta hazafelé, hetykén pattogatott karikás ostorával s egyik kajla szarvu tinót addig hajszolta, míg az megvadult. A bős állat kicsapott a sorból s neki iramodva a falu másik végének, végig szágul-

dott az úton. A fiu utána vetette magát és sikerült nagynehezen megfékeznie a telingerelt tinót. De az utcagyermek nagy mulatságára szolgált a csordás fiu vesződése, amint majd orrára buktatta a bős borju.

Ez aztán indulatba hozta Csoré Mihályt s a mint a kis **Pintye Gyuri** csufolkodva utána futott, ráengedte a még mindig dühös állatot s az keresztülgázolt az 5 éves fiúcskáu, úgy, hogy az ma is nyomát viseli a tinó rugásainak.

E miatt vonta felelősségre Csoré Mihályt a büntető törvényszék és súlyos testi sértés vétségeért 3 havi fogházbüntetésre ítélte.

NYILTÉR.

A „Rimanóczy“-fürdő megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

„Rimanóczy“

gőz-, kád- és hidegviz-gyógyfürdőben

foganatosított restaurálási munkálatok befejezést nyertek, azt **folyó hó 18-án**

megnyitottam.

372

„Rimanóczy“
fürdő és szálloda gondnoksága.

Kecskeméty István étterme és söresarnoka, Nagyváradi, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt **márctiusi sör.**

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a **vidéki utazó közönség** szives figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

újonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok, ugyszintén

szállóhely

olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

S P O R T.

A Szent István-díj nyertese.

A Szent István napi löverseny iránt a közönség, tekintettel a hideg időre, részvétlen maradt. A jelen voltak azonban annál nagyobb érdeklődést tanúsítottak az iránt, hogy a Szent István díjat, 60,000 koronát melyik lö

nyeri el. A Szent István-díjért 7 ló futott s ezek közül *Károlyi* István gróf »Szélszend« nevű lova lett a győztes. *Károlyi* grófnak ez volt első nagyobb győzelme.

TANUGY.

A belényesi állami polgári leányiskola megnyitása.

Végre valahára 10 évi vajudás után megnyitják a belényesi állami polgári leányiskola, amint azt a tanfelügyelő következő értesítése bizonyítja:

Iskolai értesítés.

A belényesi újonnan szervezett állami polgári leányiskolánál a beiratások folyó évi szeptember hó 1., 2., 3. és 4. napjain, délelőtt 9 órától 12-ig történnek. 5-én eszközöltetnek az esetleges felvételi vizsgálatok; 7-én pedig az iskolai év ünnepies megnyitása, melyet istentisztelet előz meg. *Az igazgatóság.*

Nagyvárad, 1903. augusztus 21-én.

Sipos Orbán,
kfr. tanfelügyelő.

IRODALOM.

Értekezés a keresztség kiszolgáltatásáról. Nemcsak egyházjogászokat és kath. lelkészeket, hanem másvallású lelkészeket, polgári anyakönyvvezetőket, sőt még a laikusokat is érdekelni fogja azon egyházi értekezés, amelyet *Hanuy* Ferencz dr., pécsi theol. tanár most adott ki e címen: »*A keresztség kiszolgáltatása az egyházjog és a magyar közjog szempontjából.*« (A gyermekek vallására vonatkozó magyar törvények teljes magyarázatával.) Az értekezés első sorban egyházjogászoknak és katolikus lelkészeknek szól, de a magyar közjognak vonatkozó szabályait ismertető és magyarázó részében (III. és IV. rész) hasznos szolgálatot tesz másoknak is. A 68 oldalra terjedő, igen csinosan kiállított füzet megrendelhető szerzőnél Pécsen; ára 1 korona.

Ezen értekezés egyébiránt első láncszeme egy értekezés és tanulmány-láncolatnak, melyet »*Egyházi és egyháztörténelmi értekezések*« címmel *Hanuy* Ferencz dr., 2-3 havonként közzétenni szándékozik az egyházjog és az egyháztörténelem köréből; az előbbiből a lelkipásztori gyakorlatban fontos, de még nem eléggé megvilágított tételeket, az egyháztörténelemből pedig az apologetikus feldolgozásra alkalmasakat fogja feldolgozni. Legközelebbi füzet szeptember elején fog megjelenni e címmel: »*A vegyes házasságok a kánonjog és a magyarországi részleges egyházjog szerint.*« Irta: *Hanuy* Ferencz dr. (Fel fogja ölelni a vegyes házasságokra vonatkozó jogelméletet és gyakorlati eljárást.) Ara lesz: 2 korona. — Szerzőnél kapható még f. é. július hóban megjelent könyve is: »*Katolikus egyetem Pécsen.*« Ara 3 korona.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Irta: *Stella (Szöke Berta.)*

58.

Hát csakugyan úgy van? Csakugyan szeretem azt az embert? — kérdé magától, — de hiszen nem is ismerem! — tündött tovább. Lehet az ember szerelmes egy arcképbe? És elővette a férfi fényképét, sokáig nézegette azt. A vonások meglevenedtek, alakot öltöttek. Előbb ködös, elmosódó alak volt az, mely lelkeszemei előtt megjelent, de hova-tovább határozottabb körvonalat mutatott. Az alak alig

három-négy lépésre állt tőle, utána nyult és belekapott a semmiségbe. Egész testében össze-rezzent, majd sirva borult az íróasztalra. Mi lesz velem — nyögte — még megbolondulok! Istenem, Istenem . . .

Nagysokára törülte le szemeit, a sirás megkönnyebbülést nyújtott neki. Az ablakhoz ment, arcát oda tartotta a bideg ablaküveghez és kibámult a szürke ködös, napsugár nélküli világba, mely tökéletes összhangot képezett az ő bensejével.

Hanem ember tervez, Isten végez. A szamos-bagosi út egyelőre elmarad, sokkal fontosabb dolog forgott kockán, semhogy *Mártán*ak még csak eszébe is jutott volna tervének kivitele. Pedig mennyit gondolt főnöknőjével történt beszélgetése után a találkozásra, milyen szépen festette ki annak minden részét, minden mozzanatát, valósággal előkészült a folytatandó beszélgetésre, mert hódítani akart minden áron, győzedelmeskedni akart azon az emberen, aki irodalmi működését, minden szavát, minden tettét gáncsolta, aki legrózsásabb álmait is tönre tette egy egy rosszaló tekintetével. Ruhái közül azokat a darabokat választotta ki, melyek legjobban illettek arca, szemei, haja színéhez, sohasem ült annyit tükör előtt, mint ez utóbbi három nap alatt, azon nehéz problémán törve fejét, vajjon dus szöke haja egyszerűen hátra fésülve, feje alsó részén kontyba rakva, vagy magasan koszoruba tűzve fog-e jobban állani gömbölyű baba arcához s az utra a kis pörge prémes sapkát tegye-e fel, mely aranyos haját, szép arczszínét jobban előtüntetik, vagy a fehértoallas széles karimájú nemez kalapot, mely, mint mindenki állította, igen emeli vonásainak gyermekét báját. És anynyi készülődés után el kellett halasztania utazását, ki tudja mennyi időre! És ilyen hirtelen *Láposit* nem is értesíthette csak sürgönyileg. Bosszankodott kissé a dolgon, de az lonka életéért aggodalom csakhamar háttérbe szorított minden magánérdeket. A Pércsen uralgó difteritis a nagy óvakodás dacára is belopta magát *Mércziék*hez s a tizenkét éves *Ilonka* élet-halál közt lebegett. *Mártán*ak a fiatalabb lánykával el kellett hagyni a házat, de hova? A városban minden 3-4 házon ki volt függesztve a piros czédula. Az orvos *Bagost* ajánlotta, mint legalkalmasabb helyet, de a szülők nem egyeztek bele, így hát *Bánkiék*hez mentek csupán.

Márta örült ez elhatározásnak, itt legalább ismerősök között volt, az ifju pár mindent elkövetett, hogy ott tartózkodásukat, lehetőleg kellemessé tegyék. *Bánkiné* különben igen rokonszenves s kedves teremtés, akivel szivesen mulatott az ember, a háziur pedig, arra alig ismert rá a vendég. Nem győzött eléggé csodálkozni a változáson, melyen az rövid időn keresztül ment. Körülbelül három havi ittléte óta az az ember tiz szót nem szólt hozzá, viselkedése nem egyszer bántotta a lányt, az a semmibe vevés, az a hányavetiség, sértette őt. Mi ütött hozzá — tündött gyakran — hogy most annyira kedves. Órákat töltött vele a legelőkelőbb beszélgetésbe elegyedve s ha ilyenkor egyszer-egyszer az irodába vagy a gyárba hívták, vonásaiból bosszankodás tüköröződött vissza. És hogy sietett a megszakított beszélgetés fonálát ismét felvenni. Neje olyan áhitattal hallgatta alapos tudásról tanusodó magyarázatait, melyeket a nevelőnő egy-egy kérdésére adott! Ő maga, mint figyelmes hallgató szerepelt e tudományos tárgyalásoknál s szemei annyira elragadtatást, annyira büszkeséget fejeztek ki, amint férjére tekintettek. *Márta* gyakran jött ilyenkor azon gondolatra, hogy a férfienél nincs hibb teremtés a földkereken. Neki ugy tetszett mikép a szép előadások csupa számításból lettek színre hozva és e gondolatnál megjed. Eszébe jutott a szepes-völgyi kirándulás! A háziur rendkívüli előzékenysége csaknem engedett ilyesmire következtetni. De csakhamar meggyőződött helytelen feltevéséről, *Bánki* sokkal nagyobb tisztelettel viseltetett iránta, semhogy háziurijogával a legekélyebb mértékben is visszaélt volna. Egyszerűen unta magát, a kaszinó kissé messze volt, itt pedig a telepen t. i. nem igen talált kedvére való társaságot, örült hát, ha valakivel szíve szerint kibeszélgethette magát. *Mártán*ban pedig méltó partnerre akadt, becsülte az ifju leány komoly

ebben a korban ritkaság számba menő józanúságát, némely dolgokat illetőleg persze alapos műveltségét és álmódzó művészlékét.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Királyunk a pápánál.

Páris, augusztus 21. (Saj. tud. táv.) Diplomáciai uton körültekintő puhatólózást kezdett *Ausztria-Magyarország* vatikáni követe, hogy nagyobb nehézségek nélkül meglátogathatná-e *I. Ferencz József X. Pius* pápát.

A válság.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. táv.) Az *Esti Ujság* írja, hogy a szabadelvűpárt szigoruan körvonalazni szándékozik mindazokat a nemzeti követeléseket, melyek föltétlen keresztül viteléhez kötik a jövő kabinet sorsát.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. táv.) Egyik előkelő politikus bizalmas politikai körben úgy nyilatkozott, hogy közel jövőben nem remélhető a válság megoldása, mert a kihallgatásokon a király nem leplezi a követelésekkel szemben elfoglalt szigorú álláspontját, már pedig engedmények nélkül a kibontakozás lehetetlen.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) A függetlenségi pártban általános az elégtelenség, hogy közülök senkit sem hívtak meg a királyi kihallgatásra, holott *Zichy* János gróf mint ellenzéki a meghívottak között van. E miatt az új kormány ellen heves támadásra készülnek.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. távir.) A holnapi kihallgatáson *Hódossy*, *Szapáry* Gyula gróf és *Wekerle* Sándor kerülnek sorra. Ujabbán meghívást kaptak még *Falk* Miksa és *Darányi* Ignác is.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) A mai kihallgatások 1 órakor kezdődtek. Elsőnek *Csáky* Albin gróft fogadta a király, 2 órakor *Apponyi* Albert gróf s majd 3/4 órai időközökben *Andrássy* Gyula és *Károlyi* Sándor grófokat hallgatta meg a király.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. táv.) *Apponyi* Albert gróf tegnap a szabadelvű pártban kedvezően nyilatkozott az ellenzék elégtelenségéről a kihallgatáson való mellőzés miatt.

Apponyi Albert gróf ismét memorandumba foglalta össze a nemzeti követeléseket, a melyekhez szigoruan ragaszkodik. Számottevő kombinációk szerint *Apponyi* ezt azért teszi, hogy elhárítsa most az esetleges megbízatást s így bármely kormány csak átmeneti rövid uralkodásu lehet s 3 hónap mulva aztán az események maguk fogják *Apponyit* és programját követelni.

Budapest aug. 21. (Saj. tud. táv.) Ujabbán meghívást kaptak még a királyi kihallgatásra br. *Dániel* Ernő, br. *Prónay* Dezső és *Szentiványi* Árpád.

Bécs, aug. 21. (Saját tud. távir.) Autentikus körökből szerzett értesülések szerint a katonai tanácskozásokban még

nem esett szó a magyar hadseregről s a magyar nemzeti követelményekről. Eddig csak a külföldi viszonyokkal foglalkoztak.

Prága, aug. 21. (Saját tud. távir.) A csehek politikai akcióit indítanak, hogy az osztrák zászlók mellett a cseh nemzeti zászlóknak a hadseregben is érvényt szerezzenek.

A Humbert-pör.

Páris, aug. 21. A »Lanterne« Bazaine tábornagy unokaöccseinek levelét közli, a melyben kijelentik, hogy soha sem állottak semmiféle összeköttetésben a Humbert-Daurignac családdal és semmi módon bele nem vonhatók ebbe az ügybe. A tábornagy szegényen halt meg.

Páris, aug. 21. A »Matin«-hoz a Humbert-pör előrelátható kimenetele ügyében kitűzött díj kérdésére 37,112 válasz érkezett. Ebből 28,685 az elítélés, 8427 a felmentés mellett szól Humbert Terézre nézve, továbbá 27,651 az elítélés és 9441 a felmentés mellett szól Humbert Frigyesre nézve. (M. T. I.)

Salisbury haldoklik.

London, aug. 21. Tegnap este 10 órakor kiadott orvosi jelentés szerint Salisbury állapota majdnem reménytelen. (M. T. I.)

Hirek a Balkánról.

Páris, aug. 21. A Gaulois néhány tudósítójának a maczedón ügyben tett tudakozódása eredményét teszi közzé. A török nagykövetségen kijelentették, hogy Maczedóniában a helyzet távolról sem

oly komoly, mint állítják. A külügyminiszteriumban kijelentették a tudósító előtt, hogy a válság Maczedóniában a legutóbbi időben meglehetősen nyugtalanító fordulatot vett, de nem hiszik, hogy ebből általános veszedelem keletkezhetne. A mig Oroszország és Ausztria-Magyarország egyetértésben marad, a többi hatalmakra nézve nincs ok beavatkozásra. (M. T. I.)

A porosz vetések állása.

Berlin, aug. 21. (A vetések állása Poroszországban augusztus közepén) Oszti buza 2.8 (a jul. közepén 2.8-cal szemben) tavaszi buza 2.6 (2.6), őszi tönköly 2.2 (2.1), őszi rozs 2.5 (2.6), tavaszi rozs 2.8 (2.6), tavaszi árpa 2.6 (2.6), zab 2.7, burgonya 2.7 (2.8), lóhere 2.5 (2.6), luczerna 2.8 (3.0), rétek 2.6 (2.6). (M. T. I.)

Az új attasé.

Bécs, aug. 21. A Szófiába újonnan kinevezett osztrák-magyar katonai attasé, Kraus-Elisago alezredes tegnap állomáshelyére utazott. (M. T. I.)

Vízáradások.

Boroszló, aug. 21. Raviborból az Odera nagymérvű emelkedését jelentik. A Neisse folyó is emelkedőben van. (M. T. I.)

A szerb generalissimus állás.

Belgrád, aug. 21. Az a hír, mely szerint Arzén hercegnek a szerb hadsereg főparancsnokává való kinevezése a tisztikar ellenszegülése következtében lehetlenné vált, helytelen. A »generalissimus« állása, mely alkotmány szerint csak a szkupstina határozatával volna kreálható, egyáltalában nem létezik. (M. T. I.)

Egy orosz tiszt kivégzése.

Szt.-Pétervár, aug. 21. (Saj. tud. távir.) A kievi munkászavargás alkalmával a kivézényelt katonaság egyik századának parancsnoka megtiltotta a tüzelést, így kiáltva a legénységre:

— *Gazember, aki éhező testvéreire merészel lőni.*

A tisztet legott Pétervárra hurczolták s a katonai törvényszék halálra ítélte s már ki is végezték. A legénységet szigoruan megbüntették.

Kanada és Japán.

Ottava, augusztus 20. Kanada és Japán közt kereskedelmi szerződés megkötése iránt tárgyalások folynak. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

K. L. Széplak. Elkésve érkezett; máskor azonnal kérjük a tudósítást.

D. F. Helyben. Mi is olvastuk, hogy *Czimelbaum* Pinkász alrabbi a király születése napján következetesen a császárt említette a nagyváradi orth. izr. templomban. Biztos lehet abban, hogy ha egy katolikus pap járt volna így el, bizonyos revolveres lapok már hasábszámra köpködnének a kath. egyház ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde

	Budapest, aug. 21.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	535.25

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Salgótarjáni — — — — —
Wagon-kölcsön — — — — —

Határidők.

Budapest, aug. 21.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. aug. 21-én.

Magyar aranyáradék 4	120.—
Magyar koronaráradék	90.25
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂	—
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	—

Horvát szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	155.50
Oszták járadék papírban	100.—
Oszták járadék papírban	100.80
Oszták járadék aranyban	121.—
Oszták korona járadék	100.40
Oszták államsorsjegyek	152.50
Oszták magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	713.50
Oszták hitelintézet részvény	651.—
Páti vízió	95.10
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.87
Londoni vista	289.20
20 márkás arany	28.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Hirdetés.****A Nagyváradi Hitelbank**

takaré- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvételnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

359.

Az igazgatóság.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyváradi Takarékpénztár,
részvénytársaság.

359

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-fénymaz.

Mindennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mór-só.Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül *ajánlom saját termésű boromat literenként á 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.***Naponta friss gyümölcs.**

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,
Bémer-tér.

362

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárok soknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérebevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307.

312

A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.**Üzletköre:**

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvcskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.**Előlegek** értékpapírokra és áru-készletre.**Jelzálogkölcsön** nyújtása házakra és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt értékpapírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

H Á S Z M A N Ó

kézmű és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. Fiók-üzlet: AMERIKAI ÁRUHÁZ Fő-u.

Az iskola évre

fiu és leánykák részére szükséges összes fehérneműek, színes ruhák, harisnyák és minden más cikkek bármely intézet előírása szerint beszerezhetők.

Ugyiszintén minden rőfös árukban a már ismert nagy raktár.

Azt pedig mindenki elismeri, hogy oly olcsó árban mint nálam, nem lehet árut beszerezni.

260